A helsinki Magyar Kulturális és Tudományos Központ

Nyirkos István

Az intézet hivatalos neve a *Magyar Köztársaság Nagykövetségének Kulturális és Tudományos Központja*, amely 1980. december 1-jén kezdte meg működését. A központ a magyar és a finn hivatalos szervek: a finn Oktatásügyi Minisztérium és a Finn-Magyar Kulturális Vegyesbizottság finn albizottsága és az ezeknek megfelelő magyar partnerek közötti tárgyalások eredményeként jött létre. Az intézet (értsd: központ) feladatául a magyar kultúra és tudomány, illetve a magyar társadalom életének megismertetését tűzték ki. Nyilvánvaló, hogy ennek a célnak a konkrétabb megjelölése a Finnország és Magyarország között a háború után, 1959-ben megkötött új egyezményben öltött testet, illetve még pontosabban az annak alapján készített háromévenkénti munkatervekben.

Az intézet tevékenysége hónapról hónapra egyre bővült, kulturális és tudományos kapcsolatai örvendetesen fejlődtek. Mivel azonban azok kissé részletesebb bemutatása is hosszú oldalakat igényelne, ezért főleg az utóbbi évek tevékenységét ismertetnénk röviden.

A Magyar Kulturális és Tudományos Központ arra törekszik, hogy a mai új művelődés- és tudománypolitika szellemében pontos, megbízható tájékoztatást adjon a magyar kulturális és tudományos életben végbement változásokról, valamint az egész társadalomban és politikai rendszerben történt váltásról. Ezek a változások az intézet saját tevékenységére is hatottak éppúgy, mint a finnek Magyarország iránti érdeklődésének növekedésére.

Az intézet kapcsolatainak építésében nem csupán egy-egy társadalmi rétegre vagy politikai csoportra fordítunk gondot, hanem a finn társadalom minden olyan rétegére, csoportjára, egyénére, amely vagy aki érdeklődést mutat Magyarország iránt, és kész a kapcsolatok továbbfejlesztésére és ápolására. Az intézetnek ilyen körülmények között rendkívül aktív és sokoldalú munkát kell végeznie. Nem szűkítette tevékenységét csupán a fővárosra és környékére, hanem kiterjesztette az egész országra, sőt olykor Finnországon kívüli területekre is (Észtország, Svédország).

Az intézet munkájának mindig lökést adott a finnek őszinte érdeklődése és nyitottsága Magyarország iránt. Éreztük természetesen azt a felelősséget is, amely ezzel a munkával jár. Az intézetben éppen ezért *információs központ* működik, amely munkaidőben folyamatosan ad felvilágosítást minden lehetséges témáról (telefonon, személyesen, telefaxon, telexen vagy magnó- és videokazatták, dokumentumok stb. megküldése útján). Kérésre nem egyszer adtunk programokat magyar tematikájú előadássorozathoz vagy tanulmányúthoz (pl. magyar mitológia, oktatási rendszer, ápolónőképzés, művelődéstörténethez magyar részanyag, hungarológiai irodalom, magyar nyelvészet stb.), illetve ide látogató magyar küldöttségeknek vagy egyéneknek is, hogy munkájukat hasznosabban végezhessék el a rendelkezésükre álló időben.

Évente számos előadást (mintegy 35-45) rendeztünk különféle témákról (társadalmi-politikai rendszerváltás, (mai) irodalom, nemzetiségi kérdés, iskolarendszer, (mai) képzőművészet, (nép)szokások, a mai magyar gazdaság és kereskedelmi élet helyzete, művelődéstörténet, történelem stb.). Rendszeresen ismétlődő szemináriumokat szervezünk (gazdaságtörténet, gazdaság, szociológia, recepciókutatás, magyar-finn összehasonlító nyelvészet, pszichológia). Az egyéb intézeti rendezvények ugyancsak jól szolgálták a magyar kultúra és tudomány jobb megismertetését (Kodály Hét évente, Finn-Magyar Színházi Nap együtt a Nemzetközi Színházi Intézet = ITI finn tagozatával, filmsorozat: évente hat értékes film bemutatása a Bio Illusion filmszínházban, évi tíz kiállítás az intézetben, irodalmi estek stb.).

A kapcsolatok fejlődése során igen sokfajta együttműködés alakult ki. Csak éppen példaképpen hadd említsük meg többek közt a finn művé-

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

szeknek, kutatóknak, szakembereknek, különböző szervezeteknek és intézeteknek nyújtott segítséget a tudományos szemináriumok, kiállítások, hangversenyek, film- és színházi előadások megrendezéséhez nyújtott támogatást az intézet keretein belül és kívül. Természetesen sok olyan rendezvényre is sor kerül Finnországban, amelyet tulajdonképpen nem az intézet szervez, de rendkívül aktív segítséget ad a finn rendezőknek. Ilyen például a finn iskolákban rendezendő *Magyar Témahét, magyar tárgyú tanfolyamok, hungarológiai előadássorozat, műszaki-tudományos rendezvények* stb.

Külön kell szólnunk arról, hogy Finnországban az intézet kezdeményezésére vagy tevékenységének hatására több fontos intézmény, szervezet (szövetség) jött létre. Elsőként említjük meg az 1980-ban létrehozott *Kodály Társaság*ot (vezetője *Matti Koivisto* zeneiskolai igazgató), az 1986-ban Poriban megalapított *Magyar Irodalmi Központ*ot (vezetője *Marjaana Karjalainen* könyvtárigazgató), 1988-ban kezdte meg működését a *Kodály Központ* Jyväskyläben (igazgatója *Matti Vainio*, a Jyväskyläi Egyetem Zenetudományi Intézetének professzora), illetve a *Hungarológiai Bizottság* (elnöke *Heikki Paunonen* professzor).

A Magyar Kulturális és Tudományos Központban a nagyközönség számára nyitva tartó *könyv- és lemeztár* működik az intézet megalapításától kezdve. A könyvállomány összeállítását az OSZK munkatársai végezték, ők állították fel magát a könyvtárat úgy, hogy a gyűjtőkör összeállításakor figyelembe vették a finn sajátosságokat (a finnugor rokonságot, a finnországi egyetemi magyar lektorok és tanítványaik igényeit, az egyetemi tanszékek és könyvtárak könyv- és folyóiratállományát stb.). A gyűjtőkörbe eredetileg és most is a magyar szépirodalmi, a néprajzi és a művészeti kiadványok tartoznak. A könyvállomány meghaladja a négyezret (4526), a lemeztár 610 darabból áll. Ez utóbbi azonban csak magyar szerzők és előadóművészek, zenekarok, zenei együttesek műveit tartalmazza. A videokazetta állományunk (54 db) fejlesztése az elmúlt egy-két évben indult meg erőteljesebben. Azt mondhatjuk, hogy a folyóirat- és a havi-, hetivagy napilap-állományunk ki tudja elégíteni a folyamatosan jelentkező igényeket.

A látogatók elsősorban magyarul tanuló diákok, Magyarország iránt érdeklődő fiatalok (diákok és dolgozók), a teljesen különböző társadalmi rétegekbe és csoportokba tartozó felnőttek, és egyre nagyobb mértékben az itt élő, dolgozó, letelepedett vagy letelepedőben levő magyarok, illetve olykor a magyar kolónia tagjai is.

A könyvtár működésének fejlesztését fontos feladatunknak látjuk. Ennek azonban bizonyos akadályai vannak. Elsősorban a helyhiányt kell említenünk. A könyvtár kissé is jelentősebb fejlesztésének a behatárolt terület vetne véget. Másrészt a könyvtár használatát az esti órákban csak egy független könyvtáros beállításával lehetne megoldani, ennek viszont anyagi akadályai vannak.

A következő gond: az éppen megjelenő könyvek gyors beszerzése, amely 1991-től megoldottnak tekinthető, mert egy jól felkészült könyvtári szakember került az MKM Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályára. Ő sem tud azonban változtatni azon a tényen, hogy Magyarországon igen kevés könyv jelenik meg idegen nyelven (angolul vagy németül). Itt pedig rendkívül fontos lenne elsősorban az angol vagy esetleg német nyelvű könyvek, folyóiratok, lapok beszerzése. Igen nagy gond, hogy nincs jó angol nyelvű, friss művelődéstörténetünk, történelem könyvünk, a magyar gazdasági és társadalmi élet változásait gyorsan követő kiadvány(sozorat)unk, a film- és zenetörténetet bemutató rövid, nagyközönségnek is alkalmas kézikönyvünk stb. A jövőben a korábbinál nagyobb gondot kellene fordítania könyvkiadásunknak a külföldi érdeklődők igényeinek kielégítésére.

A fentiek alapján bizonyára nagyon lesújtó kép marad a kedves olvasóban az intézeti könyvtár használhatóságát illetően. A helyzet azonban ennél sokkal jobb Finnországban. Tudnunk kell, hogy az intézet igen szoros kapcsolatot tart pl. a Poriban működő *Magyar Irodalmi Központ*tal. E központ feladata a magyarságismeret és a Magyarország megismerése körébe tartozó szép- és tudományos szakirodalom, újságcikkek és zenei anyagok gyűjtése. A Magyar Irodalmi Központ 1987 óta körülbelül 70 finn lapból és 550 finn folyóiratból gyűjti a Magyarországgal foglalkozó cikkeket is. A Magyar Kulturális és Tudományos Központ egész könyv- és lemezállománya, illetve a finnországi könyvtárak magyar tárgyú anyaga rövidesen teljes egészében bekerül a Magyar Irodalmi Központ *számítógépes adatrendszerébe*. Így tehát lehetővé válik a kutatók és érdeklődők pontos és naprakész tájékoztatása, bármilyen területről (irodalom, történelem, művészetek, gazdaság stb.) is legyen szó.

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben

Az egyetemek finn és finnugor tanszékeinek kézikönyvtára, és az egyetemi könyvtárak is (pl. a Helsinki Egyetemi Könyvtár, a Jyväskyläi Egyetemi Könyvtár) igen jelentős mennyiségű és rendkívül értékes anyagot tartalmaznak. A Jyväskyläi Egyetemi Könyvtár például magyar társadalomtudományi profil kialakítását tervezi. S aligha hagyhatjuk szó nélkül, hogy a jyväskyläi Kodály Központ zenei könyv- és lemeztára kitűnő lehetőséget nyújt magyar zenei kutatások végzésére. Az intézet maga is több alkalommal juttatott – az MKM NKF jóvoltából – értékes könyv- és lemezajándékot a Kodály Központba annak megalakulásakor és az után (1988-1991).

A helsinki Magyar Kulturális és Tudományos Központ kölcsönző tevékenysége rendkívül kiszélesedett. Nemcsak könyvek, folyóiratok kölcsönzését (sokszor xeroxmásolatok készítése révén) vállalja, hanem lemezek, magnó- és videokazetták, értékes (művészeti, építészettörténeti, turisztikai jellegű) diafilmsorozatok küldését, másolását is. (Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy saját kész kiállításainkat, játékfilmjeinket is kölcsönadjuk évi 20-35 alkalommal, ami már csak tágabban értelmezve minősülhet könyvtári kölcsönzésnek.)

Amint a fentiekből is kiderült, könyvtárunk nem láthatja el a tudományos könyvtár funkcióját – noha a megindult hungarológiai kutatások segítése miatt ez mindenképpen hasznos volna –, mert ahhoz igen jelentős beruházásokra, könyvtárosokra és modern eszközökre lenne szükség. Azt mondhatjuk tehát, hogy *közkönyvtári szerepet* vállalunk, azt is kissé korlátozott mértékben, mert a könyvek elsöprő többsége magyar nyelvű, tehát csak a *magyarul tudók* használhatják zökkenőmentesen. Feltétlenül nagyobb gondot kellene fordítani otthon arra, hogy a legfrissebb irodalmat, szakirodalmat gyorsan kaphassuk meg. A délutáni-esti nyitva tartást részben talán meg tudnánk oldani a munkaidő „csúsztatásával", s így még inkább hasznára lehetnénk kedves olvasóinknak.

Springer
Hungarica Kiadó Kft.

Springer–Verlag
Berlin Heidelberg New York
London Paris Tokyo Hong Kong
Barcelona Budapest

EGY NÉLKÜLÖZHETETLEN JOGI KÉZIKÖNYV

1992 áprilisában jelenik meg
Dr. Bakáts Tibornak,
a nagytekintélyű International Council of Environmental Law
(Nemzetközi Környezetjogi Tanács) tagjának
kézikönyve

MAGYAR KÖRNYEZETJOG

címmel

A kötet naprakészen ismerteti a magyar környezetjogot, annak összetett felelősségi rendszerét, államigazgatási jogi gyakorlatát.
224 oldal, 21 ábra 2740,- Ft
Könyvtárak a fenti árból 500,- Ft kedvezményt kapnak, ha a Springer Hungarica Kiadónál (1075 Budapest, Wesselényi u. 28.) jelzik igényüket.

Megrendelő neve .....
Címe .....

(A postaköltség a kiadót terheli.)

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2017-ben